Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
MACIEJA SZPUNARJA,
predstavljeni 5. marca 2015 [1]

Zadeva C-78/14 P

Evropska komisija
proti

ANKO AE

„Pritožba — Arbitražna klavzula — Pristojnost Sodišča — Razlaga pogodbene klavzule“

1. Ta pritožba, ki je vložena zoper sodbo Splošnega sodišča Evropske unije ANKO/Komisija, [2] se nanaša na razlikovanje dejanskih in pravnih vprašanj v okviru pritožbe v zvezi s sporom, ki izhaja iz pogodbenega prava in se nanaša na arbitražno klavzulo. Ker je Sodišče do zdaj obravnavalo le omejeno število tovrstnih pritožb, mu ta zadeva omogoča, da pojasni, da razlaga pogodbene določbe pomeni dejansko vprašanje, glede katerega ni mogoče vložiti pritožbe.

Dejansko stanje

2. Družba ANKO AE (v nadaljevanju: ANKO) je družba grškega prava, katere dejavnost je trženje in proizvodnja kovinskih izdelkov ter elektronskih in telekomunikacijskih izdelkov, naprav in aparatov. Od leta 2006 je sodelovala pri več projektih, za katere je sredstva dodelila Evropska unija.

3. V skladu z Uredbo (ES) št. 1906/2006 [3] in v okviru, ki je bil opredeljen s Sklepom št. 1982/2006/ES, [4] je Komisija Evropskih skupnosti v imenu Skupnosti 19. decembra 2007 in 21. januarja 2008 z družbama Siemens SA in FIMI Srl kot koordinatorkama dveh različnih konzorcijev, v katera je spadala tožeča stranka, sklenila sporazuma o dodelitvi sredstev št. 215754 in št. 215952. Predmet teh sporazumov o dodelitvi sredstev je bilo financiranje projekta z naslovom „Odprta arhitektura za dostopne storitve, integracijo in standardizacijo“ (v nadaljevanju: projekt Oasis) in financiranje projekta z naslovom „Kompleksen večparametrski sistem za učinkovito in stalno ocenjevanje in spremljanje motorične sposobnosti pri Parkinsonovi bolezni in drugih nevrodegenerativnih boleznih“ (v nadaljevanju: projekt Perform).

1 — Jezik izvirnika: francoščina.

2 — T-117/12, EU:T:2013:643 (v nadaljevanju: izpodbijana sodba).

3 — Uredba Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o določitvi pravil za udeležbo podjetij, raziskovalnih središč in univerz pri ukrepih v okviru Sedmega okvirnega programa in razširjanju rezultatov raziskav (2007–2013) (UL L 391, str. 1).

4 — Sklep Evropskega parlamenta in Sveta z dne 18. decembra 2006 o Sedmem okvirnem programu Evropske skupnosti za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti (2007–2013) (UL L 412, str. 1).

4. Splošni pogoji, ki so bili skupni tema sporazumoma o dodelitvi sredstev, so v njunih prilogah II (v nadaljevanju: splošni pogoji). Na podlagi točke II.5(3)(d) splošnih pogojev lahko Komisija po prejemu poročil, določenih v točki II.4, kadar koli začasno ustavi izplačila za celotni znesek, namenjen zadevnemu upravičencu, ali del tega zneska:

— če se opravljena dela ne skladajo z določbami sporazuma o dodelitvi sredstev;

— če mora upravičenec državi, katere državljan je, vrniti znesek, ki ga je neupravičeno prejel iz naslova državne pomoči;

— v primeru kršitve določb sporazuma o dodelitvi sredstev ali v primeru suma ali domneve o kršitvi njegovih določb, zlasti po nadzoru in revizijah, določenih v točkah II.22 in II.23 splošnih pogojev;

— če obstaja sum na nepravilnost pri izvrševanju zadevnega sporazuma o dodelitvi sredstev, ki jo je storil eden ali več upravičencev;

— če obstaja sum na nepravilnost ali je ugotovljena nepravilnost pri izvrševanju drugega sporazuma o dodelitvi sredstev, ki se financira iz splošnega proračuna Unije ali iz proračunov, ki jih ta upravlja, ki jo je storil eden ali več upravičencev. V takem primeru se plačila začasno ustavijo, če je nepravilnost huda in sistematična in bi lahko vplivala na izvajanje zadevnega sporazuma o dodelitvi sredstev.

5. Komisija je v bistvu menila, da obstajajo utemeljeni razlogi za sum na morebitno kršitev navedenih sporazumov o dodelitvi sredstev in zlasti točke II.5(3)(d) splošnih pogojev zaradi obstoja nepravilnosti, ki jih je storila družba ANKO, zato je kot preventivni ukrep z dopisoma z dne 9. avgusta 2011 tej družbi začasno ustavila izplačila, določena s tema sporazumoma.

Postopek pred Splošnim sodiščem in izpodbijana sodba

6. Družba ANKO je s tožbo, vloženo na podlagi člena 272 PDEU in arbitražnih klavzul, ki jih vsebujeta zadevna sporazuma o dodelitvi sredstev, predlagala, (1) naj se ugotovi, da je Komisija z začasno ustavitvijo izplačil iz naslova projektov Oasis in Perform kršila svoje pogodbene obveznosti; (2) naj se Komisiji naloži, da ji za projekt Perform plača 637.117,17 EUR, skupaj z obrestmi, določenimi v točki II.5(5) splošnih pogojev, ki tečejo od vročitve te tožbe; (3) naj se Komisiji naloži, da ugotovi, da družbi ANKO ni treba vrniti tej instituciji 56.390 EUR, ki jih je prejela za projekt Oasis, in (4) naj se Komisiji naloži plačilo stroškov.

7. Splošno sodišče je v točki 79 izpodbijane sodbe sprejelo tožbeni razlog, ki ga je družba ANKO navedla v utemeljitev prvega predloga, da naj bi Komisija začasno ustavila izplačila za projekta Oasis in Perform brez pravne podlage in v nasprotju s sporazumoma o dodelitvi sredstev za ta projekta. Splošno sodišče je v točki 93 izpodbijane sodbe prav tako ugodilo drugemu tožbenemu predlogu „v delu, v katerem se predlaga, naj se Komisiji naloži izplačilo zneskov, ki so bili začasno ustavljeni iz naslova projekta Perform, ne da bi to izplačilo prejudiciralo upravičenost stroškov, ki jih je prijavila družba [ANKO]“. Tretji tožbeni predlog pa je v točki 98 izpodbijane sodbe zavrnilo.

Postopek pred Sodiščem in predlogi strank

8. Komisija je 13. februarja 2014 v sodnem tajništvu Sodišča vložila to pritožbo. Komisija Sodišču predlaga, naj izpodbijano sodbo razveljavi in nasprotni stranki v pritožbenem postopku naloži plačilo stroškov.

9. Komisija je 17. februarja 2014 v sodnem tajništvu Sodišča vložila predlog za odlog izvršitve izpodbijane sodbe do razglasitve sodbe o pritožbi. Komisija je z dopisom, vloženim 18. februarja 2014 v sodnem tajništvu Sodišča, prav tako predlagala, naj se, še preden nasprotna stranka v postopku predstavi svoja stališča, temu predlogu začasno ugodi do izdaje sklepa, s katerim se konča postopek za izdajo začasne odredbe.

10. S sklepoma z dne 21. februarja in 8. aprila 2014 je podpredsednik Sodišča odločil, da odloži izvršitev izpodbijane sodbe do izdaje sklepa, s katerim se konča postopek za izdajo začasne odredbe, še preden je nasprotna stranka v postopku predstavila svoja stališča, in da odloži izvršitev izpodbijane sodbe do razglasitve sodbe, s katero se konča pritožbeni postopek v tej zadevi.

11. Stranki sta ustna stališča predstavili na obravnavi, ki je potekala 11. decembra 2014.

Pravna presoja

12. Komisija navaja en sam pritožbeni razlog „napačne razlage splošnih pogojev“ sporazumov o dodelitvi sredstev, ki se deli na pet delov, in sicer (1) napačna presoja resnosti in sistematičnosti nepravilnosti kot razloga za začasno ustavitev, (2) napačna presoja možnosti ali tveganja ponovitve nepravilnosti, (3) nepravilno sklepanje na podlagi *ad hoc* popravkov, (4) napačna razlaga možnosti uporabe povprečnih stroškov in napačna uporaba te možnosti za fiktivne stroške – izkrivljanje dokazov in nazadnje (5) pomešanje pogojev za začasno ustavitev (sum) in pogojev za upravičenost (gotovost).

Razmejitev med pravnimi in dejanskimi vprašanji v postopku, ki se začne na podlagi člena 272 PDEU

13. Najprej je treba spomniti, da je v skladu s členom 256 PDEU in členom 58, prvi odstavek, Statuta Sodišča Evropske unije pritožba omejena na pravna vprašanja in mora biti vložena zaradi nepristojnosti Splošnega sodišča, zaradi kršitve postopka pred tem sodiščem, ki škoduje interesom pritožnika, ali zaradi kršitve zakonodaje Unije Splošnega sodišča. Zato je le Splošno sodišče pristojno za ugotavljanje dejanskega stanja – razen če bi vsebinska nepravilnost njegovih ugotovitev izhajala iz listin v spisu, ki so mu bile predložene – in presojo predloženih dokazov.[5] Ugotovitev teh dejstev in presoja teh dokazov, razen ob njihovem izkrivljanju, torej ne pomeni pravnega vprašanja, ki bi bilo predmet nadzora Sodišča.[6]

14. Razmejitev med dejanskimi in pravnimi vprašanji ni vedno enostavna. V tej zadevi je ključno vprašanje, ali je razlaga določbe splošnih pogojev sporazuma o dodelitvi sredstev načeloma pravno ali dejansko vprašanje.

15. Sodna praksa Sodišča ponuja le nekaj smernic v zvezi s tem.

16. Sodišče je v sodbi Komisija/Alexiadou razveljavilo sodbo Splošnega sodišča in mu zadevo vrnilo v razsojanje, ker bi moralo upoštevati pogodbeno klavzulo, ki jo je prezrlo.[7]

5 — Glej kot primer te ustaljene sodne prakse sodbo Commune de Millau in SEMEA/Komisija (C-531/12 P, EU:C:2014:2008, točka 56 in navedena sodna praksa).

6 — Prav tam.

7 — C-436/07 P, EU:C:2008:623 (točka 19).

17. Sodišče je v sodbi Evropaïki Dynamiki/Komisija [8] prav tako razveljavilo sodbo Splošnega sodišča in mu zadevo vrnilo v razsojanje. V navedeni zadevi je Sodišče menilo, da Splošno sodišče ni odločalo o enem od predlogov tožeče stranke, [9] da ni dovolj preučilo, ali so nekateri stroški upravičeni v smislu določenih členov zadevnih splošnih pogojev, [10] da ni dosledne in obrazložene uporabe ene od določb splošnih pogojev, [11] in nazadnje, da Splošno sodišče ni ustrezno in zadostno odgovorilo na trditve tožeče stranke. [12]

18. Vendar razlaga pogodbenih določb v teh dveh sodbah ni bila sporna. [13]

19. V zadevi, v kateri je bila nedavno izdana sodba Commune de Millau in SEMEA/Komisija, [14] je Splošno sodišče na prvi stopnji menilo, da je bilo mogoče obstoj določbe v korist tretjega izpeljati iz cilja pogodbe. Zato se je Splošno sodišče izreklo za pristojno, da odloča o tožbi, ki jo je Komisija vložila zoper Commune de Millau. Sodišče je menilo, da gre za presojo dejanskega stanja Splošnega sodišča [15] in ne za pravno vprašanje, ki je predmet nadzora Sodišča. V navedeni zadevi se je Commune de Millau s pogodbo v korist tretjega med njo in družbo SEMEA [16] zavezala za arbitražno klavzulo, določeno v splošnih pogojih pogodbe, sklenjene med SEMEA in Komisijo.

20. Iz te sodne prakse izhaja, da Sodišče še ni ugodilo pritožbi, ki bi temeljila na napačni razlagi pogodbene klavzule. Razlogi, iz katerih je Sodišče razveljavilo sodbe Splošnega sodišča, so bili vedno drugi. Menim, da je Sodišče previdno, kadar gre za razlago določb pogodbe v okviru pritožbe na področju pogodbenih sporov.

21. Glede na to navedena sodna praksa ne obravnava izrecno vprašanja, ali razlaga pogodbene klavzule pomeni dejansko ali pravno vprašanje.

22. Ali glede na te elemente razlaga pogodbene določbe pomeni presojo dejstev?

23. Menim, da je tako.

24. Pogodbena določba ni pravni vir v smislu pravnega pravila. V tem okviru pogodba ne spada pod pojem „pravo“ iz člena 256 PDEU in člena 58 Statuta Sodišča. Razlage pogodbene določbe torej ni mogoče šteti za razlago prava.

25. Seveda bi se položaj presojal drugače, če bi pritožba temeljila na kršitvi prava, ki velja za pogodbo, ne glede na to, ali bi šlo za pravo Unije ali nacionalno pravo. [17] V tem primeru bi šlo za razlago prava, ki velja za pogodbo.

26. Sodišče pa ne more razlagati pogodbene določbe, ki nikakor ni povezana z določbo prava Unije, ne da bi posegalo v pristojnost Splošnega sodišča, da ugotavlja dejansko stanje.

27. Kratka analiza trenutnega stanja v procesnem pravu nekaterih držav članic potrjuje to ugotovitev.

8 — C-200/10 P, EU:C:2011:281.

9 — Prav tam (točka 33).

10 — Prav tam (točka 41).

11 — Prav tam (točka 54).

12 — Prav tam.

13 — Sodbi Komisija/Alexiadou (EU:C:2008:623) in Evropaïki Dynamiki/Komisija (EU:C:2011:281).

14 — EU:C:2014:2008.

15 — Sodba Commune de Millau in SEMEA/Komisija (EU:C:2014:2008, točka 57). Na podlagi te presoje je Splošno sodišče sklenilo, da je obstajala obveznost plačila v breme Commune de Millau.

16 — Société d'économie mixte d'équipement de l'Aveyron.

17 — Zdi se, da Sodišče ne vidi ovir za to, da so določbe značilno nacionalnega materialnega prava, ki veljajo za pogodbo, predmet nadzora v okviru pritožbe. Glej med drugim sodbo Komisija/CCRE (C-87/01 P, EU:C:2003:400, točke od 56 do 64). Generalna pravobranilka J. Kokott je v sklepnih predlogih v zadevi Commune de Millau in SEMEA/Komisija (C-531/12 P, EU:C:2014:1946, točki 76 in 77) s sklicevanjem na besedilo člena 58 Statuta Sodišča kritizirala to sodno prakso.

28. V poljskem pravu iz sodne prakse ter iz prevladujočega stališča doktrine izhaja, da določitev namena pogodbenih strank spada pod presojo dejstev in je izključena iz nadzora v okviru kasacijske pritožbe. Nasprotno pa je morebitna kršitev pravil razlage pogodb, vsebovanih v členu 65 civilnega zakonika, lahko razlog za kasacijsko pritožbo. [18]

29. V španskem pravu ustrezna razlaga pogodbe ne more biti vprašanje, ki bi se zastavilo v okviru kasacijske pritožbe. Ta problematika presega pristojnost kasacijskega sodišča in ne pomeni nadzora nad zakonitostjo, temveč poseg v funkcijo prvostopenjskih in pritožbenih sodišč. [19]

30. Podobno je v italijanskem pravu razlaga pogodbe načeloma pridržana za prvostopenjska in pritožbena sodišča in ni odprta za kasacijski postopek, saj gre za ugotavljanje dejstev. [20]

31. Prav tako se v nemškem pravu v okviru predloga za „Revision“ pogodbene določbe ne štejejo za pravna pravila. [21] Določitev namena pogodbenih strank spada pod ugotavljanje dejstev. [22] Enako velja za razlago arbitražnega sporazuma. [23] Sodišče, ki odloča o predlogu za „Revision“, je vezano na razlago prvostopenjskega in pritožbenega sodišča. Lahko zgolj ugotovi, ali je prvostopenjsko ali pritožbeno sodišče napačno uporabilo pravo ter s tem kršilo zakonske določbe, kot so pravila razlage, ali pa je uporabilo razlago, ki je v nasprotju z logičnim ali izkustvenim pravilom. [24]

32. V litovskem pravu se razlaga pogodbe šteje za dejansko vprašanje. Kasacijski postopek se torej nanaša zgolj na morebitne kršitve pravil razlage pogodb. [25]

33. V obravnavani zadevi za sporazuma o dodelitvi sredstev v skladu z njunima členoma 9 veljajo njune določbe, določbe prava Unije v zvezi s sedmim okvirnim programom za raziskave, tehnološki razvoj in predstavitvene dejavnosti, finančna uredba Unije in podredno belgijsko pravo.

34. Vendar se Komisija ne sklicuje na kršitev teh določb prava Unije. Poleg tega je Komisija na obravnavi, ko sem ji zastavil vprašanje glede tega, poudarila, da se ne sklicuje na kršitev določb belgijskega prava.

35. Ob upoštevanju teh premislekov bom preučil pet delov pritožbenega razloga. Na tej podlagi mi ni jasno, kako bi lahko edini pritožbeni razlog „napačne razlage splošnih pogojev“ sporazumov o dodelitvi sredstev sprožil pravna vprašanja. Zaradi izčrpnosti bom vseeno na kratko povzel trditve Komisije v zvezi s petimi deli navedenega razloga.

18 — Glej Ereciński, T., „Komentarz do art. 398(3)“, in Ereciński, T. (ur.), *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, Varšava 2012, točka 11; Wójcik, M., „Komentarz do art. 398(3)“, v Jakubecki, A. (ur.), *Komentarz do Kodeksu postępowania cywilnego*, Varšava 2012, točka 7; in sodbi Sąd Najwyższy (vrhovno sodišče Poljske) z dne 20. marca 2002, št. V CKN 945/00, in z dne 15. oktobra 2002, št. II CKN 1167/00.

19 — Glej sodbe Tribunal Supremo (vrhovno sodišče, Španija) z dne 7. junija 2011 (št. 364/2011 (FD 10°)); z dne 12. novembra 2012 (št. 650/2012 (FD 3°)) in z dne 15. novembra 2012 (št. 782/2012 (FD 3°)).

20 — Glej sodbe Corte di cassazione (kasacijsko sodišče, Italija) Cass., 29.7.2003, št. 11679; Cass., 14.7.2004, št. 13075, in Cass., 4.5.2009, št. 10232.

21 — V civilnem procesnem pravu, glej Reichold, K., v H. Thomas/H. Putzo (ur.), *Zivilprozeßordnung*, 29. izdaja, München 2008, § 545, točka 3. V upravnem procesnem pravu glej Kopp, O., Schenke, W.-R., *Verwaltungsgerichtsordnung*, 15. izdaja, München 2007, § 137, točka 3 in naslednje.

22 — Glej Heßler, H.-J., v Zöller R., *Zivilprozeßordnung*, 28. izdaja, München 2010, § 546, točka 9.

23 — Bundesgerichtshof (zvezno sodišče, Nemčija), sodba z dne 28. februarja 1957 – VII ZR 204/56 (BGHZ 24, 15).

24 — V civilnem procesnem pravu glej Heßler, H.-J., *op. cit.*, § 546, točka 9. V upravnem procesnem pravu glej Kopp, O., Schenke, W.-R., *op. cit.*, § 137, točka 19.

25 — Glej sodbe Lietuvos Aukščiausiasis Teismas (vrhovno sodišče Litve) z dne 15. aprila 1998, št. 3K-21/98, z dne 2. novembra 2010, št. 3K-7-409/2010, in z dne 25. marca 2011, št. 3K-3-132/2011.

Prvi, drugi, tretji in peti del

Trditve Komisije

– Prvi del: napačna presoja resnosti in sistematičnosti nepravilnosti

36. Komisija Splošnemu sodišču v bistvu očita, da je storilo napako pri razlagi točke II.5(3)(d) splošnih pogojev in njeni uporabi za presojo „resnosti in sistematičnosti“ zadevnih nepravilnosti kot razloga za začasno ustavitev izplačil, določenih v sporazumih o dodelitvi sredstev. V zvezi s tem trdi, da začasna ustavitev izplačil ni temeljila na ugotovitvah poročila finančne revizije spornih projektov, temveč na resnih in sistematičnih nepravilnostih, ki so bile ugotovljene med predhodnimi finančnimi nadzori, opravljenimi v letih 2006 in 2008 in ki so se nanašali na druge projekte, pri katerih je nasprotna stranka v pritožbenem postopku sodelovala, ter na tem, da se ta stranka ni hotela ravnati po priporočilih, danih na zadnjem od teh nadzorov, z referenco 08-BA52-042. Navedene nepravilnosti naj bi se v glavnem nanašale na obračunavanje visokih izdatkov kot neposrednih izdatkov za zaposlene za storitve, ki so jih opravile osebe, ki niso imele zahtevanih znanstvenih kvalifikacij, in metodologijo izračuna stroškov, ki je pripeljala do previsoke ocene upravičenih stroškov in nezanesljivosti sistema registracije delovnih ur.

– Drugi del: napačna presoja možnosti/tveganja ponovitve nepravilnosti

37. Komisija trdi, da je „metodologija“, ki jo je uporabila družba ANKO za izračun stroškov zaposlenih, vir nepravilnosti v tem smislu, da povišuje tako število ur kot plačilo članov osebja. Ta nelojalna praksa naj bi bila že ugotovljena v petih projektih in bi torej „lahko“ vplivala tudi na izvajanje zadevnih projektov. To, da Splošno sodišče ni hotelo priznati take „možnosti“ (ali suma), naj bi prav tako pomenilo napačno razlago točke II.5(3)(d) splošnih pogojev.

– Tretji del: nepravilno sklepanje na podlagi *ad hoc* popravkov

38. Komisija priznava, da je družba ANKO izvedla popravke in povračila. Vendar to naj ne bi pomenilo, da je dokončno spremenila svojo splošno „metodologijo“. Družba ANKO naj bi enostavno *ad hoc* odpravila tiste nepravilnosti, ki so bile odkrite, in naj bi se zadovoljila s tem, da je vrnila nekatere zneske, za katere se ji je očitalo, da jih je prejela neupravičeno, ne da bi sprejela splošne ukrepe, ki bi se nanašali, prvič, na nadzor zaposlenih in njihovih kvalifikacij glede na zadevni program ali, drugič, na natančno beleženje delovnih ur zaposlenih, ki bi v prihodnje preprečevalo, da bi se ponovno izvajala nekdanja „praksa“. Zato naj bi to, da se je sklepalo o splošni „metodologiji“ tožeče stranke na podlagi konkretnega *ad hoc* popravljanja, pomenilo nepravilno sklepanje, ki je pripeljalo do neustrezne razlage točke II.5(3)(d) splošnih pogojev glede možnosti, da se enake nepravilnosti ponavljajo v okviru drugih projektov.

– Peti del: pomešanje pogojev za začasno ustavitev (sum) in pogojev za upravičenost (gotovost)

39. Komisija trdi, da je Splošno sodišče pomešalo pogoje za začasno ustavitev plačil, namreč sam sum, in pogoje za upravičenost prijavljenih stroškov.

40. Komisija v zvezi s tem trdi, da je začasna ustavitev plačil zgolj začasni ukrep. Ta ukrep torej lahko utemelji na morebitni posledici in torej na verjetnosti. Zato naj nikakor ne bi bilo treba zahtevati gotovo kršitev in škodo.

Presoja

41. Splošno sodišče se je posvetilo razlagi točke II.5(3)(d) splošnih pogojev v točkah od 46 do 79 izpodbijane sodbe.

42. V točki 65 izpodbijane sodbe je ugotovilo, da „Komisija ni pravno zadostno dokazala niti resnosti niti sistematičnosti opredeljenih nepravilnosti niti tega, kako naj bi te nepravilnosti, če se domneva, da so dokazane, vplivale na izvajanje projektov Perform in Oasis“.

43. Komisija v okviru te pritožbe zgolj zahteva, da Sodišče s svojo razlago točke II.5(3)(d) splošnih pogojev nadomesti razlago Splošnega sodišča.

44. Ker Komisija prereka samo razlago točke II.5(3)(d) splošnih pogojev, Sodišču predlagam, naj zavrže prvi, drugi, tretji in peti del kot nedopusten.

Četrti del: napačna razlaga možnosti uporabe povprečnih stroškov, napačna uporaba te možnosti za fiktivne stroške in izkrivljanje dokazov

Trditve Komisije

45. Komisija najprej opozori na merila, ki morajo biti izpolnjena kumulativno, da se lahko prijavijo povprečni stroški za osebje. Prvič, metoda izračuna povprečnih stroškov za osebje je metoda, ki jo je upravičenec prijavil kot svojo običajno metodo stroškovnega računovodstva; drugič, metoda izračuna temelji na dejanskih stroških osebja upravičenca, ki so knjiženi na zakonsko predpisanih kontih brez ocenjenih ali načrtovanih stroškov; tretjič, metoda izračuna iz povprečnih postavk za osebje izključuje vse neupravičene stroške, in četrtič, število produktivnih ur, ki se uporabi za izračun povprečnih urnih postavk, ustreza običajnim praksam upravljanja upravičenca, če te odražajo dejanske delovne norme upravičenca. V zvezi s tem zadnjim merilom Komisija poudarja, da je Splošno sodišče pojasnilo, da je mogoče obračunati samo stroške ur, ki so jih na projektu dejansko opravile osebe, ki so neposredno opravljale dela.

46. Komisija trdi, da Splošno sodišče v točkah od 71 do 75 izpodbijane sodbe – s priznanjem veljavnosti nekaterih izdatkov za osebje, ki jih je prijavila družba ANKO, z vidika pogodbenih klavzul, zlasti točke II.14(1), drugi pododstavek, splošnih pogojev – ni upoštevalo obsega teh pogodbenih klavzul, ki sicer res omogočajo metodo izračuna izdatkov na podlagi povprečnega zneska, vendar le v primeru, da je ta povprečni znesek izračunan na podlagi dejanskih, ne pa fiktivnih izdatkov za osebje. Z uporabo „povprečja“ na podlagi zadevnih klavzul naj ne bi bilo mogoče utemeljiti takih fiktivnih izdatkov, saj je treba navedeno povprečje določiti na podlagi dejanskih izdatkov.

47. Komisija v zvezi s tem opozarja, da ne izpodbija možnosti uporabe povprečnih postavk za izdatke za osebje, temveč upoštevanje izdatkov, ki niso dejanski, bodisi ker plače ne ustrezajo specializaciji zaposlenega osebja, bodisi ker produktivne ure niso dejanske, ampak fiktivne. Poudarja, da točnost upoštevanih podatkov pomeni splošno načelo dobrega upravljanja in vsekakor pogoj za vračilo izdatkov iz proračuna Unije, ki se na ravni sporazuma o dodelitvi sredstev kaže v zahtevi po beleženju dejanskih ur in stroškov. Če bi se v nadaljevanju uporabila povprečna postavka, česar pa naj družba ANKO ne bi storila, bi šlo za drugačno vprašanje, vendar to ne omogoča upoštevanja fiktivnih in torej neobstoječih ur ali kvalifikacij nespecializiranega osebja.

48. Zato naj bi Splošno sodišče napačno razlagalo točko II.5(3)(d) splošnih pogojev, njegova utemeljitev pa naj bi bila brezpredmetna, saj je bilo že za pet projektov ugotovljeno, da izdatki, ki jih je navajala nasprotna stranka v pritožbenem postopku, vsaj deloma niso bili dejanski, kot zahtevajo splošni pogoji sporazumov o dodelitvi sredstev.

49. Po mnenju Komisije bi bilo mogoče utemeljitev Splošnega sodišča v tem kontekstu šteti tudi za izkrivljanje dokazov, saj družba ANKO ni uporabila povprečnih izdatkov, temveč točno število produktivnih ur ter natančna plačila, ki so bila glede starejših sporazumov o dodelitvi sredstev popravljena *ad hoc* za vsakega zaposlenega, kot izhaja iz revizijskih poročil.

Presoja

50. V delu, v katerem Komisija izpodbija razlago Splošnega sodišča, napotujem na svojo presojo v točkah od 41 do 44 zgoraj.

51. V zvezi s tem, da naj bi Splošno sodišče izkrivljalo dokaze, je treba najprej ugotoviti, da je Komisija izrecno navedla to izkrivljanje, tako kot zahteva sodna praksa Sodišča.[26]

52. V skladu z ustaljeno sodno prakso „mora biti izkrivljanje očitno razvidno iz listin v spisu, ne da bi bilo treba opraviti *novo presojo*[27] dejanskega stanja in dokazov“.[28]Sodišče je včasih uporabilo milejšo formulacijo, v skladu s katero gre „za izkrivljanje dokazov […], če je presoja predloženih dokazov očitno netočna,[29] ne da bi bilo treba zbirati *nove dokaze*[30]“.

53. Za izkrivljanje dokazov se predpostavlja, da je Splošno sodišče očitno prekoračilo meje razumne presoje dokazov. Da bi se dokazal obstoj izkrivljanja, ne zadostuje, da se predlaga razlaga teh dokazov, ki se razlikuje od razlage Splošnega sodišča.[31]

54. Menim, da razlaga Splošnega sodišča, ki jo je podalo v točkah od 71 do 79 izpodbijane sodbe, ne pomeni izkrivljanja dokazov.

55. Splošno sodišče se je v točki 75 izpodbijane sodbe sklicevalo na točko II.14(1), prvi pododstavek, točka (d), in drugi pododstavek splošnih pogojev. Čeprav bi lahko imel drugačno mnenje o sistemu obračunavanja izdatkov, ki ga je uporabila družba ANKO, pa se mi razlaga Splošnega sodišča ne zdi očitno napačna. Pri razlagi določb splošnih pogojev mora Splošno sodišče prosto presojati dejstva, to je vsebino splošnih pogojev, namene strank in okoliščine, v katerih se je pogodba sklenila in izvrševala. Čeprav si je mogoče predstavljati drugačno rešitev od tiste, ki jo je sprejelo Splošno sodišče, pa presoje tega sodišča ni mogoče obravnavati kot očitno napačne presoje, ki bi pripeljala do izkrivljanja dokazov.

56. Zato Sodišču predlagam, naj četrti del zavrne kot neutemeljen.

Predlog

57. Glede na vse zgoraj navedeno Sodišču predlagam, naj zavrne pritožbo in Komisiji naloži plačilo stroškov.

26 — Glede te zahteve glej na primer sklep Carrols/UUNT (C-171/12 P, EU:C:2013:131, točka 36).

27 — Moj poudarek.

28 — Glej sodbo Tomra Systems in drugi/Komisija (C-549/10 P, EU:C:2012:221, točka 27 in navedena sodna praksa).

29 — Glej sodbo PKK in KNK/Svet (C-229/05 P, EU:C:2007:32, točka 37). Generalna pravobranilka J. Kokott v sklepnih predlogih v tej zadevi (C-229/05 P, EU:C:2006:606, točka 42) pojasni razliko med tema dvema formulacijama tako: „ugotovitev izkrivljanja dokazov predpostavlja minimalno presojo. Za izkrivljanje dokazov gre, če je presoja predloženih dokazov očitno netočna, ne da bi bilo treba zbirati nove dokaze“.

30 — Moj poudarek.

31 — Glej sodbi Activision Blizzard Germany/Komisija (C-260/09 P, EU:C:2011:62, točka 57) in Komisija/Aalberts Industries in drugi (C-287/11 P, EU:C:2013:445, točka 52).